

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันประเทศไทยเป็นประเทศที่กำลังพัฒนาทั้งด้านเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม ผลผลิตทางอุตสาหกรรมนั้นนับว่ามีความสำคัญต่อความเจริญของประเทศอย่างมาก กรมอาชีวศึกษามีหน้าที่ผลิตกำลังคนทางด้านวิชาชีพ ซึ่งนับว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองเป็นอย่างมาก

เมื่อกล่าวถึงการจัดการศึกษาไม่ว่าจะเป็นระดับใดก็ตามจำเป็นต้องกล่าวถึงหลักสูตร ความคุ้นเคยด้วยเสมอ โดยปกติแล้วหลักสูตรต้องมีการพัฒนาให้เหมาะสมต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมอยู่เสมอ การพัฒนาหลักสูตรจะกระทำได้อีกก็ต่อเมื่อต้องมีการประเมินหลักสูตร เพราะผลจากการประเมินจะเป็นตัวบ่งชี้ว่า หลักสูตรควรปรับปรุงแก้ไขอย่างไร เมื่อระบบและวิธีการจัดการศึกษาเปลี่ยนแปลง หลักสูตรซึ่งเป็นแม่บทในการจัดการศึกษาก็ต้องเปลี่ยนตามไปด้วย ดังนั้นการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับผู้เรียนและสภาพสังคมจึงเป็นสิ่งที่จำเป็น (চারঙ্গ บัวศรี. 2531 : 30) เมื่อเป็นเช่นนี้การประเมินผลเป็นระยะ ๆ จึงมีความจำเป็นยิ่ง (กมล สุตประเสริฐ. 2517 : 32 - 35) หลักสูตรที่สร้างขึ้นแล้วต้องมีการปรับปรุงเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพสังคมที่เป็นอยู่และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสังคมในขณะนั้น (สมบูรณ์ ชิตพงศ์. 2523 : 28) ทั้งนี้เพราะการประเมินหลักสูตรควรทำให้เป็นปัจจุบันและทันสมัย (วิชัย วงษ์ใหญ่. 2527 : 26)

เนื่องจากหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 พ.ศ. 2533) ได้เข้ามาแล้วเป็นเวลา 3 ปี ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะประเมินหลักสูตรฉบับดังกล่าว โดยเฉพาะในสาขาวิชาช่างยนต์ หากปรากฏผลว่ายังไม่เป็นที่น่าพอใจก็จะได้นำเสนอต่อผู้มีหน้าที่ในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

### ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อประเมินการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 พ.ศ. 2533) สาขาวิชาช่างยนต์ ในวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตการศึกษา 7 โดยใช้รูปแบบซิมป์ (CIPP Model)

### ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัยครั้งนี้จะทำให้ได้รับทราบคุณภาพเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 พ.ศ. 2533) สาขาวิชาช่างยนต์ เพื่อเป็นประโยชน์แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่จะนำไปพิจารณาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

### ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้เป็นการประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 พ.ศ. 2533) สาขาวิชาช่างยนต์ ในวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตการศึกษา 7
2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์ และนักเรียนชั้นปีที่ 3 ในวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตการศึกษา 7 จำนวน 7 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคกำแพงเพชร วิทยาลัยเทคนิคนครสวรรค์ วิทยาลัยเทคนิคพิจิตร วิทยาลัยเทคนิคพิษณุโลก วิทยาลัยเทคนิคเพชรบูรณ์ วิทยาลัยเทคนิคสุโขทัย และวิทยาลัยเทคนิคอุตรดิตถ์ โดยจำแนกประชากรดังนี้
  - 2.1 ผู้บริหาร ได้แก่ ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าคณะวิชาช่างยนต์ รวมทั้งสิ้น 21 คน
  - 2.2 อาจารย์ผู้สอนวิชาช่างยนต์ ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 พ.ศ. 2533) สาขาวิชาช่างยนต์ จำนวน 60 คน

2.3 นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 3 ซึ่งเรียนในหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 พ.ศ. 2533) สาขาวิชา ช่างยนต์ จำนวน 542 คน

3. การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการประเมินแบบซิปป (CIPP Model) ของ สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) เป็นแนวทางการประเมินแต่ละองค์ประกอบ ได้แก่ ประเมินบริบท ประเมิน ปัจจัยเบื้องต้น ประเมินกระบวนการ และประเมินผลผลิต

#### นิยามศัพท์เฉพาะ

1. หลักสูตร หมายถึง ข้อกำหนดให้ศึกษาเพื่อรับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 พ.ศ. 2533) สาขาวิชาช่างยนต์ และประกาศทดลองใช้ใน วิทยาลัยเทคนิค กรมอาชีวศึกษาทั่วประเทศ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2533

2. การประเมินการใช้หลักสูตร หมายถึง กระบวนการศึกษาเพื่อหาสารสนเทศ เกี่ยวกับหลักสูตรและผลของการใช้หลักสูตร เพื่อประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับคุณค่าของหลักสูตร อย่างมีระบบ โดยใช้ข้อมูลจำนวนมากจากแหล่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะทำการประเมินโดยยึด รูปแบบจำลองซิปปทำการประเมินองค์ประกอบ 4 ด้าน ดังนี้

2.1 การประเมินองค์ประกอบด้านบริบท (Context) โดยประเมินความ เหมาะสมของจุดหมายของหลักสูตร โครงสร้างและเนื้อหาวิชาของหลักสูตร

2.2 การประเมินองค์ประกอบด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input) โดยประเมินความ พร้อมของอาจารย์ นักเรียน สถานที่เรียน เครื่องมือและอุปกรณ์การเรียนการสอน และงบประมาณ

2.3 การประเมินองค์ประกอบด้านกระบวนการ (Process) โดยประเมิน ความเหมาะสมของกระบวนการ เรียนการสอนและการจัดกิจกรรม การวัดผลและประเมินผล การ บริหารหลักสูตร

2.4 การประเมินองค์ประกอบด้านผลผลิต (Product) โดยประเมินผลที่เกิด จากการใช้หลักสูตร โดยพิจารณาจากคุณลักษณะของนักเรียนตามจุดหมายของหลักสูตรและผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของนักเรียน

3. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าคณะวิชาช่างยนต์ ในวิทยาลัยเทคนิคสังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตการศึกษา 7 ที่ดำเนินการจัดการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 พ.ศ. 2533) สาขาวิชาช่างยนต์

4. อาจารย์ หมายถึง ผู้ที่ทำการสอนรายวิชาต่าง ๆ สาขาวิชาช่างยนต์ ในวิทยาลัยเทคนิคสังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตการศึกษา 7 ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 พ.ศ. 2533)

5. นักเรียน หมายถึง ผู้ที่ศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาช่างยนต์ ปีการศึกษา 2536 ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 พ.ศ. 2533)

6. วิทยาลัยเทคนิค หมายถึง สถานศึกษาที่เปิดสอนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 พ.ศ. 2533) สาขาวิชาช่างยนต์ สังกัดกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตการศึกษา 7 จำนวน 7 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคกำแพงเพชร วิทยาลัยเทคนิคนครสวรรค์ วิทยาลัยเทคนิคพิจิตร วิทยาลัยเทคนิคพิษณุโลก วิทยาลัยเทคนิคเพชรบูรณ์ วิทยาลัยเทคนิคสุโขทัย และวิทยาลัยเทคนิคอุตรดิตถ์

47. จุดหมายของหลักสูตร หมายถึง ความต้องการหรือความประสงค์ที่หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 พ.ศ. 2533) สาขาวิชาช่างยนต์ ได้กำหนดไว้

5.8. โครงสร้างของหลักสูตร หมายถึง กลุ่มวิชาหรือรายวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรที่กำหนดให้นักเรียนได้เรียน ซึ่งประกอบด้วยวิชาบังคับและวิชาที่ให้เลือกเรียนตามถนัดหรือความสนใจ

6.9. เนื้อหาวิชาของหลักสูตร หมายถึง รายละเอียดของเรื่องที่จะต้องเรียนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 พ.ศ. 2533) สาขาวิชาช่างยนต์

×10. การบริหารหลักสูตร หมายถึง การนำหลักสูตรมาใช้ในการให้การศึกษา ได้แก่ การเปิดสอนวิชาตามหลักสูตรให้เหมาะสมต่อสภาพท้องถิ่นและความต้องการของตลาดแรงงาน

การพัฒนาอาจารย์ในด้านการสนับสนุนให้เข้ารับการอบรมในเรื่องหลักสูตรที่เปิดสอนและการใช้เทคโนโลยีวิธีการใหม่ ๆ เกี่ยวกับการเรียนการสอน และการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตร

7.11. กระบวนการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรม หมายถึง เทคนิควิธีการสอนต่าง ๆ รวมทั้งกิจกรรมที่ผู้สอนกำหนดขึ้นในการจัดการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

7.12. การวัดผลและประเมินผล หมายถึง การพิจารณาตัดสินเกี่ยวกับกระบวนการทางการศึกษาว่าให้บรรลุตามจุดหมายที่ได้กำหนดไว้เพียงใด

7.13. สถานที่เรียนและเครื่องมืออุปกรณ์การเรียนการสอน หมายถึง แหล่งฝึกงานภาคสนามด้านช่างยนต์ อาคารเรียน อาคารปฏิบัติการทางช่างยนต์ ตลอดจนวัสดุ เครื่องมือ เครื่องใช้ หนังสือ ตำรา และเอกสารต่าง ๆ ที่จะช่วยสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนการสอนตามหลักสูตร

14. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลการเรียนเฉลี่ยสะสมของทุกรายวิชาใน 4 ภาคเรียน ตั้งแต่ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2534 ถึงสิ้นภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2535 ของกลุ่มนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาช่างยนต์ วิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตการศึกษา 7